

ONDERZOEKSPROJECT

EEN ONDERZOEK NAAR MAALTIJDBELEIVING IN ZORGINSTELLINGEN

*Een onderzoek van
Wageningen UR Food & Biobased Research | Phliss |
Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie | Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport | RIVM | TNO*

Introductie

Het onderzoek *Genieten aan tafel* vindt plaats in opdracht van de ministeries EL&I (voorheen LNV & EZ) en VWS. Het onderzoek is een voortzetting van het pilot-onderzoek de Genietende Groene Tafel dat in 2010 uitgevoerd is.

De projectleiding van het onderzoek ligt in handen van Wageningen UR (WUR) Food & Biobased Research. Het onderzoeksteam bestaat uit: dr.ir. Gertrude Zeinstra, Canan Ziyilan MSc, dr. Stefanie Kremer en dr.ir. Herman Peppelenbos, allen van Wageningen UR Food & Biobased Research. Phyllis den Brok van Phliss vult dit team aan vanuit de praktijk; zij heeft ruime (praktijk)ervaring binnen de zorg op het gebied van eten en drinken.

1 Waarom dit onderzoek?

- Uit onderzoek blijkt dat goed eten en drinken bij kan dragen aan het (langer) gezond houden van ouderen, het sneller herstellen van ziekte en aan een betere kwaliteit van leven van ouderen. Dit zou voor de zorgkosten een besparing kunnen opleveren.
- Er komen steeds meer ouderen in Nederland. Ondanks alle inspanningen, laten de laatste metingen in Nederland zien dat 20% van de bewoners in instellingen ondervoed is en dat bijna 50% risico loopt op ondervoeding. Ondervoeding leidt tot een hogere zorgbehoefte (meer en langer) en een lagere kwaliteit van leven. Door extra aandacht te besteden aan eten en drinken, hopen we dit probleem te verminderen.
- Voor bewoners van zorginstellingen kunnen de maaltijden een belangrijk moment van de dag zijn. Met de werkwijze van het onderzoek, willen we de kwaliteit en de beleving van de maaltijd te optimaliseren.
- De nieuwe financiering van de zorg d.m.v. de ZZP's legt, naast goede zorg, ook de nadruk op het zelf blijven participeren van de cliënt in zijn zorgproces, met zoveel mogelijk behoud van de eigen regie. Dit vraagt een andere organisatie en uitvoering van het zorgproces. De werkwijze tijdens het onderzoek ondersteunt hierin.
- Het pilot-onderzoek De Genietende Groene Tafel van 2010 leidde tot positieve resultaten. Met dit vervolgonderzoek willen we deze eerste resultaten verder onderbouwen.

2 Doel van het onderzoek

Het doel van *Genieten aan tafel* is om te bestuderen wat investeren in eten en drinken oplevert binnen de zorginstelling op het terrein van medicijngebruik, zorgvraag, dieetproducten en kwaliteit van leven.

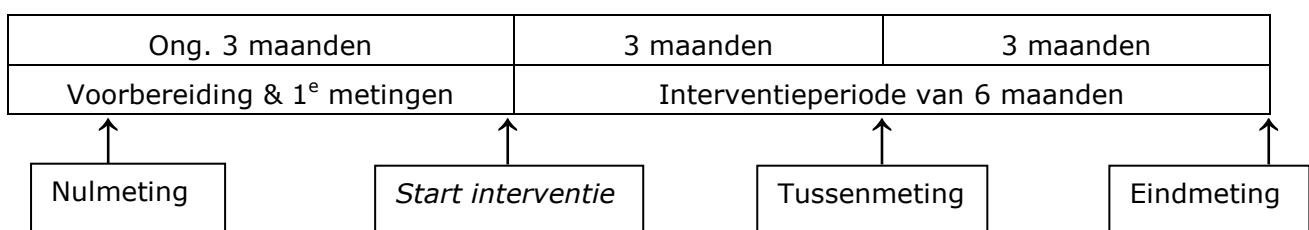
1. Door te investeren in eten en drinken kan mogelijk op andere terreinen in de zorginstelling kosten bespaard worden door bijvoorbeeld een afname in het gebruik van medicijnen, dieetproducten en gevraagde zorg en minder voedselverliezen. Het onderzoek heeft als doel om deze kosten in kaart te brengen, waardoor een financiële vertaalslag mogelijk is.
2. Door het optimaliseren van de maaltijdbeleving en het bevorderen van de zelfredzaamheid, participatie en eigen regie van de bewoner, kan de gezondheid van de bewoner bevorderd worden, ongewenst gewichtsverlies tegen gegaan worden en wordt een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven nagestreefd.

3 Onderzoekopzet

Het onderzoek wordt uitgevoerd bij bewoners van zorginstellingen met m.n. somatische klachten (=ZZP-6 en 8; geen revalidatie en geen PG). Er doen verschillende zorginstellingen mee met het onderzoek. Per zorginstelling doen er twee locaties mee, met elk rond de 25 bewoners die meedoen met het onderzoek. Op de ene locatie vindt de interventie plaats; de andere locatie dient als controle.

Het onderzoek heeft een voorbereidingstijd van ongeveer 3-4 maanden. Deze tijd is nodig om het project in te kunnen bedden in de zorginstelling en om ervoor te zorgen dat we de gegevens kunnen verzamelen die we nodig hebben. De interventie zelf duurt 6 maanden. De gehele onderzoeksperiode beslaat dus zo'n 9 à 10 maanden.

Tijdens het onderzoek worden er op de interventielocatie veranderingen doorgevoerd op vier niveaus:

1. De producten tijdens maaltijden: extra aandacht voor de kwaliteit en presentatie van de maaltijden en gebruik van duurzame aanpak
2. De eetomgeving: extra aandacht voor de aankleding tijdens eetmomenten en de aansluiting hiervan bij de beleving van de cliënt
3. De bewoner: participatie, zelfredzaamheid en eigen keuze van de bewoner zijn belangrijke uitgangspunten van het onderzoek
4. Personeel: extra aandacht voor een gastvrije werkwijze en het bevorderen van cliëntparticipatie

De interventie wordt in overleg met de zorginstelling op maat gemaakt, zodat deze aansluit bij de visie en werkwijze van de organisatie. Tijdens de interventie wordt het personeel op de vloer begeleid en ondersteund vanuit het onderzoeksproject om de implementatie van de interventie te faciliteren.

4 Metingen

Vooraf, tussenin en na het onderzoek zullen verschillende metingen plaatsvinden. Het gaat dan om bijvoorbeeld interviews met de bewoners en het personeel, om inzicht te krijgen in de maaltijdbeleving en de ervaren gezondheidsstatus. Tevens worden er een aantal testen afgenomen, om o.a. de functionele capaciteiten van de bewoners te meten.

Daarnaast worden er gegevens op continue basis verzameld om de kosten en baten inzichtelijk te maken. Het gaat hierbij om de zorgvraag, medicijngebruik, gebruik van dieetproducten etc.

5 Contactpersonen

Gertrude Zeinstra, projectleider Genieten aan tafel
Telefoonnummer: 0317 – 480 434
E-mail: gertrude.zeinstra@wur.nl

Canan Ziylan, onderzoeker Genieten aan tafel
Telefoonnummer: 0317 – 480 941
E-mail: canan.ziylan@wur.nl